

# DE REFORMATIE

## WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:5

Onder redactie van Prof. Dr K. SCHILDER, Kampen.

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; N. Baas, Amsterdam; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr H. Bergema, Karoene; Dr F. A. den Boeft, Rotterdam; Dr E. T. v. d. Born, Heerhugelo; Mr A. Bouman, Rotterdam; Ir B. ter Brugge, Almelo; Dr K. J. Cremer, Kampen; Mevr. W. Cremer-de Vries, Kampen; Dr R. J. Dam, Kampen; Dr A. C. Drogendijk, Dordrecht; Dr D. van Dijk, Groningen; Drs D. J. Galle, Kampen; Mevr. G. Gilhuis-Smitskamp, Mijdrecht; Dr J. H. Hagenbeek, Zwolle; Dr J. van Herken, Ermelo; Dr B. Holwerda, Amersfoort; A. Janse, Biggkerke; Dr P. Jasperse, Leiden; Dr J. Kapteyn, IJmuiden; Dr G. Kelzer, De Steeg; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr J. L. Koole, Naaldwijk; Dr E. D. Kraan, Vlaardingen; A. Kuiper, Utrecht; Dr J. v. d. Linden, Poerworedjo; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Mevr. C. E. Th. Luijckma-Francken-Schreuder, Rotterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr H. Mulder, Deventer; Dr S. J. Popma, Amersfoort; Dr A. Ringvalda, Ermelo; P. J. Risseuw, 's-Gravenhage; C. Rijnsdorp, Rotterdam; A. Schilder, 's-Gravenhage; Dr G. K. Schoep, 's-Gravenhage; Dr R. Schippers, Rotterdam; Dr J. Smelik, 's-Gravenhage; Dr H. Smilde, Groningen; Drs H. Smitskamp, 's-Gravenhage; Dr N. Streefkerk, Wollega; D. Stroo, Bussum; J. Strikwerda, Zeist; Prof. Dr C. v. Til, Philadelphia Pa.; Dr C. Veenhof, Haarlem; Drs M. B. v. 't Veer, Groningen; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr M. Vreugdenhil, Meliskerke; Dr F. de Vries, 's-Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr H. J. Westerink, Leiden; Dr D. K. Wielinga, Capelle a. d. IJssel; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage; Dr S. U. Zuidema, Solo.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan:  
Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 101, Kampen.

Drukkers-uitgevers:  
OOSTERBAAN & LE COUTRE N.V., Goes.  
Telefoon No. 2424 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f2.50 per halfjaar bij vooruitbetaling.  
Voor 't Buitenland f7.50 en voor Ned.-Indië f6.— per jaar.  
Advertentiën: 25 ct. per regel. — Losse nummers f0.15.

INHOUD: Hoofdartikel: De Soefi-beweging, VI, slot. — Uit de Schrift: Profeet, Priester en Koning, Matth. 17:24-27. — Kerkelijk leven: Verweer in „De Heraut”. Een schijn-beroeop op Petrus Dathenus. Stellingen. Verbond en Geloof. De pluriformiteit en onze synoden. Verbeteringen. Zusterdienst te Solo. — Even parkeren: Bevroren leiding. — Literatuur en kunst: Contrasten. — Uit de historie: Inter nos, VII. — Muzikale kroniek: Calvijn en het orgel, I. — Perschoon. — Kerkenieuws. — Bijlage: Heideb. Catechismus II, blz. 73-80.

## HOOFDARTIKEL

### De Soefi-beweging.

#### VI. (Slot.)

Het is uit wat tot dusver besproken werd wel duidelijk geworden dat Inayat Khan om een overeenstemming tusschen de heidense godsdiensten en het christendom mogelijk te maken noodzakelijk er toe komen moest om alle fundamentele stukken van de christelijke belijdenis te loochenen! Hij moest daartoe ook op een heel wonderlijke manier de Heilige Schrift gaan verklaren.

Daarop willen we in dit slotartikel nog wijzen. Inayat Khan spreekt heel graag van de symboliek van godsdienstige denkbelden. „De wijzen hebben aan de wereld leering gegeven in verschillende vormen, welke pasten bij de evolutie van de menschen in een bepaalden tijd; de eerste en meest oorspronkelijke vorm van opvoeding die de wijzen aan de wereld gaven, was symbolisch. Deze methode van onderricht heeft in alle tijden haar waarde gehad en zal altijd haar betekenis behouden. Er is geen schoonheid die niet gesluierd is. In het sluieren en ontsluieren der schoonheid ligt het doel des levens. De godsdiensten van de oude Egyptenaren, van de Grieken, van de Hindoes, van de Parsis hebben alle symbolen, die de essentiële waarheid uitdrukken, welke verborgen was achter een godsdienst. Ook in het christendom was er symboliek.”<sup>1)</sup>

Hoe Inayat deze symboliek dan vindt in Gods Woord en zijn volgelingen deze laat vinden, kan ons blijken uit de volgende voorbeelden.

„De legende omtrent Lot's vrouw luidt, dat Lot verwant was aan Abraham en dat door de liefde en de hulp van Abraham twee engelen naar Lot werden gezonden om hem te waarschuwen dat twee steden verwoest zouden worden, en hem te raden naar de bergen te gaan. Lot wilde echter de steden niet verlaten, maar stemde tenslotte toch toe. Zijn schoonzoon weigerden hem te vergezellen op zijn reis naar de bergen, doch zijn vrouw en twee dochters gingen met hem mee. Hun werd aangezegd dat zijn vrouw niet om mocht zien, en toen zij het toch deed werd zij veranderd in een zoutpilaar.”

Na deze zeer onschijnlijke weergave van het bijbelverhaal volgt de symboliek die er in liggen moet: De twee steden die verwoest moesten worden, stellen de Noord- en de Zuidpool voor, de twee wereldpolen. Want al de schatten der aarde, alle bezit, macht en roem, zijn onderhevig aan vernietiging. Dat werd meegedeeld aan Lot — de menselijke ziel — die verwant was aan Abraham — de goddelijke ziel — die voortkomt uit Brahma, den Schepper. De twee engelen waren de engelen van licht en rede. Toen Lot de twee steden, die het stoffelijk gebied voorstellen, verliet, om zijn tocht te ondernemen naar de eeuwigheid, was zijn vrouw nog bij hem. Want het is niet noodzakelijk dat het „denklichaam” achterblijft, wanneer de reis naar de verlichting is aan-

gevangen. Dit lichaam kan met de ziel reizen naar de eeuwigheid. Maar toch is het zeer gehecht aan de aarde, enz.<sup>2)</sup>

Nu nog een voorbeeld van de symboliek uit het Nieuwe Testament. We nemen de verklaring van Hand. 2, de uitsluiting van den Heiligen Geest. „Na de vijftig dagen die op de kruisiging volgden, toen de leerlingen voldoende tijd gehad hadden om te herstellen van de smart die hun hart had overmeesterd, bereidde de schijnbare scheiding van hun geliefden Heer hen om zoo te zeggen voor en opende de deur van hun hart en gaf hun het vermogen om die verlichting te ontvangen, die steeds uitgestorft wordt door den Geest van Leiding, de Alpha en de Omega, die altijd was, is en zijn zal.”

De symbolische betekenis van de tongen van vuur die opstegen uit de voorhoofden van de discipelen, is het licht van de Boodschap, de stralen van den Christusgeest in den vorm van gedachten welke in woorden werden uitgedrukt. Er is een stadium in het leven van den ziener dat de tong van vuur niet alleen een verklaring is van het mysterie, maar tot werkelijkheid wordt, zijn eigen ervaring. Het hoofd is het centrum van kennis, en als dit orgaan zich opent, dan wordt het licht dat verborgen was, geopenbaard, niet alleen in gedachte, maar zelfs in vorm.<sup>3)</sup>

Er behoeft over deze manier van Schriftlezing en Schriftverklaring niet veel gezegd te worden. Hier is iemand aan het werk, die, levend uit den gedachtengang van de Oostersche godsdiensten, den bijbel eenvoudig pasklaar maakt voor zijn ongeloovige beschouwingen en die in verband daarmee verschillende geschiedenissen uit hun verband ruikt om er vervolgens een betekenis aan toe te kennen die hem geschikt voorkomt. Wie zoo den bijbel leest die kan echter elke willekeurige gedachte tenslotte uit een bepaald Schriftgedeelte aflezen. Hier is in het geheel geen geloovige gehoorzaamheid, die eerbiedig de Heilige Schrift aanvaardt als Gods Woord en die luistert naar het: Zoo zegt de HEERE! Hier is de absolute onkenning van de eenheid der heilsgeschiedenis, en van het ééne groote werk Gods in alle tijden om eerst te komen tot de volheid des tijds, en daarna tot de voleinding der eeuwen; om eerst plaats te bereiden voor Jezus Christus en Zijn verlossingsarbeid en om vervolgens de geloovigen te brengen tot de kerk Gods uit elk geslacht en volk en taal en natie.

Bij het doorbladeren van één van de laatste nummers van Bellamy-Nieuws viel het op, dat er vergaderingen van de Bellamy-Beweging worden gehouden in het Soefi-huis te Den Haag.

Dit zal wel niet toevallig zijn. Het behoeft ons niet te verwonderen dat deze twee: de Bellamy-Beweging en de Soefi-beweging met elkaar onder één dak verkeerden. Het is zelfs in het geheel niet onmogelijk, dat ze elkaar in de toekomst nog meer zullen vinden. Bij de Soefi-boodschap is wellicht het godsdienstig ideaal der Bellamyenen het meest tot werkelijkheid geworden.

We behoeven daartoe slechts in herinnering te brengen de wijze, waarop in den nieuwen Bellamy-staat de godsdienstige aangelegenheden geregeld zullen zijn, en waarover in ons blad indertijd reeds uitvoeriger geschreven werd.<sup>4)</sup>

Wanneer het geld eenmaal zal zijn afgeschaft, en er een stelsel van credietkaarten voor in de plaats gekomen is, wanneer heel het maatschappelijk leven gecentraliseerd is en vanuit één gezichtspunt bestuurd wordt, zal het toch nog mogelijk blijven dat een bepaald aantal menschen wel een bepaald „predikant” bezit. Want zoodra een zekere groep van menschen een bepaald persoon verlangt om geregeld godsdienstige toespraken van hem te kunnen hooren, moet door deze groep een bedrag aan de natie betaald worden om deze

#### Een belijdenis.

Een belijdenis begrijpt niet en verklaart niet de verborgenheden, maar spreekt ze uit en stelt ze ordelijk voor, en heeft om dat te kunnen doen zich eerst rekenschap moeten geven van de verhouding en de woorden.

Dr A. KUYPER,  
„De Heraut”, 11 December 1887, No. 520.

schadeloos te stellen voor het verlies van dezen predikant in arbeidsdienst. In plaats van aan dezen predikant een tractement te geven, betalen de „abonnees” op den dominee aan de natie een schadeloosstelling, gelijk staande met de kosten van zijn aandeel in den algemeenen arbeid. Deze dominees zullen in den Bellamystaat dus niet het evangelie prediken aan alle volken overeenkomstig het zendingsbevel, maar eenvoudig hun godsdienstige beschouwingen ontwikkelen voor een groep van menschen die er min of meer belangstelling voor hebben.

Dat ligt in de lijn van de Soefi-gedachten. Alle godsdienstige beschouwingen zijn evenveel waard. Ze moeten rustig naast elkander blijven voortbestaan. De menschen moeten slechts verdraagszaamheid leeren voor de geloofsvertuiging van een ander. Niemand moet bestreden worden inzake zijn overtuiging. Niemand behoeft zijn eigen geloof op te geven. Ieder moet alle godsdiensten willen aanvaarden, alle leeraren gelooven; alle schriften eerbiedigen.

De Bellamyaan zegt: ieder zijn eigen predikant, maar allen in broederlijke eensgezindheid naast elkander werkend, ieder luisterend naar de theorie waarin hij het meest genoegen schept.

De Soefi-boodschap betoogt: ieder zijn eigen geloof, maar allen begrijpend dat de waarheid in alle godsdiensten is en in alle godsdiensten gekend kan worden. We zullen echter zoowel de Bellamy-beweging, als de Soefi-boodschap, krachtig moeten afwijzen.

Ook de Soefi-beweging gaat er weer van uit dat ze een wereldbeweging is. „De Soefi-boodschap is het antwoord op den roep van de huidige menscheit, want ze stemt overeen met de wetenschap en is gebracht om alle godsdiensten te beschermen. Onze beweging bewijst een dienst aan God en menscheit zonder eenige bedoeling om een exclusieve gemeenschap te vormen, maar met het doel om in dezen dienst de menschen van alle verschillende godsdiensten te vereenigen. Deze beweging in haar kindsheid begint thans haar werk maar zal haar hoogtepunt bereiken in een wereldbeweging. Het is de wereld-boodschap en zal de godsdienst zijn van de gansche menscheit.”<sup>5)</sup>

Zooals de Bellamyenen propageeren dat hun stelsel, het stelsel der nabije toekomst zal zijn, zoo betoogen dus de Soefi's, dat de menscheit eens tot deze wereldbeweging zal toetreden.

We weten niet tot welke dwaasheden de menschen nog eens zullen komen, en we kunnen dus ook niet zeggen of deze „godsdienst” nog meer opgang zal maken, en velen verleiden zal. Maar dit weten we toch uit Gods Woord, dat we tot het einde toe zullen leven uit het geloof in God en Zijn Woord en Zijn openbaring, en dat de godsdienst van alle eeuwen — en dus ook van de laatste — deze is: Geloof in den Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden. (Hand. 16:31).

En wie volharden zal tot het einde in dat geloof, die zal zalig worden.

D. H. M.

- 1) De Eenheid van Religieuze Idealen, door Inayat Khan, pag. 235.
- 2) a.w. pag. 244.
- 3) a.w. pag. 257.
- 4) De Reformatie, 17e jaarg., pag. 403 v.v.
- 5) a.w. pag. 320.